

Scenario's ecologisch maaibeheer

Inspreek reactie Politieke Markt B1, Gemeente Hengelo, 11 mei 2021

Zaaknummer 3223721

Geachte Raadsleden van de groene Gemeente Hengelo,

Als inwoner van de Gemeente Hengelo zal ik mijn waarnemingen en bezwaren schetsen over de uitvoering van het maaibeleid, wat moet leiden tot meer "**biodiversiteit**".

Bij het inlezen kom ik deze doelstellingen tegen in de verschillende beleidsstukken:

- Nationale Omgevingsvisie (NOVI, september 2020), waar 76x dit sleutelbegrip te lezen is en waar letterlijk staat:
 - "... verbetering van de **biodiversiteit** is niet alleen een ecologische, maar nadrukkelijk ook een economische uitdaging, die op de korte termijn om een doortastende aanpak vraagt."
- Natuurbeheerplan Provincie Overijssel 2022
 - "realiseren van overgangen tussen gevarieerd beekdal, bos, cultuurlandschap en vochtige heide en ven."
- Groenplan Hengelo, par. 5.1.:
 - "Wat we wel kunnen doen is de groene ruimte die we beschikbaar hebben, optimaal benutten"
- Brief van het College voor vanavond
 - "Graag horen wij in deze politieke markt waar het ambitieniveau van de fracties ligt, zodat wij dat kunnen betrekken bij de afwegingen in de Kadernota 2022-2025."

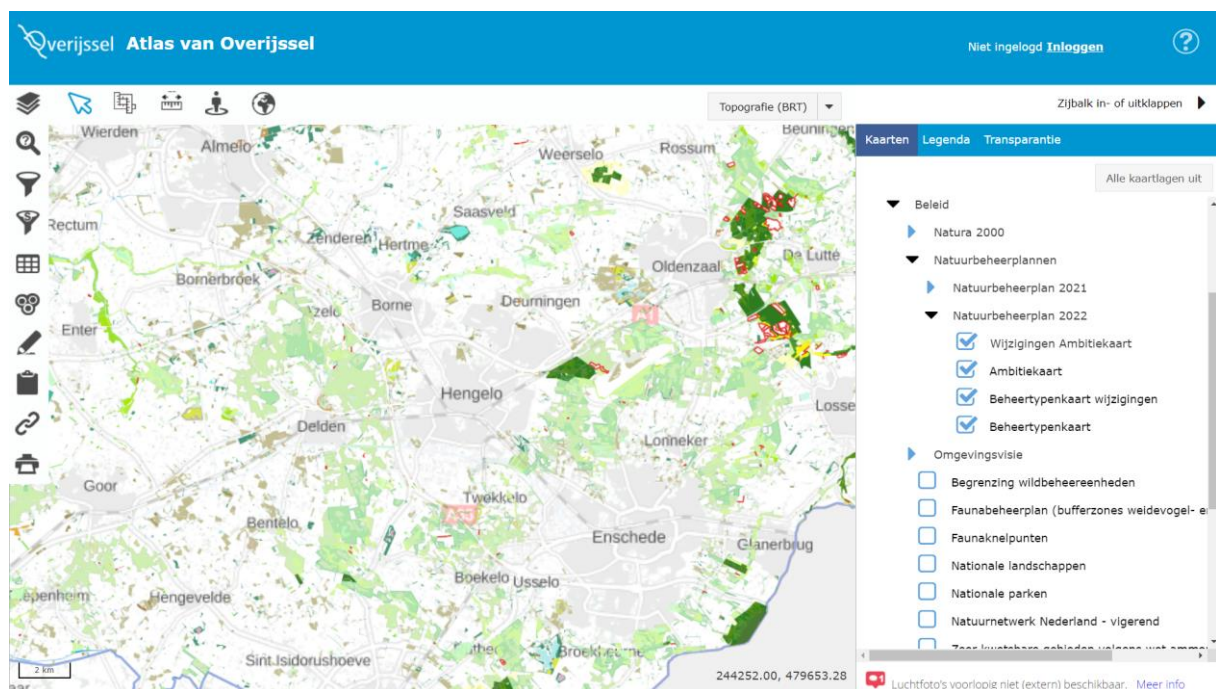
Kortom: waar zit voor Hengelo de win-win om **biodiversiteit** duurzaam invulling te gaan geven?

Gesprek met ambtenaren

Daarom probeer ik op dit houtsnijdende onderwerp als burger, in mijn vrijwillige eigen tijd, een goed beeld te vormen van de beleidsplannen en dan verwacht je medewerking van de gemeente. Maar anno 2021 moet er nog steeds fysiek bezoek aan het stadskantoor plaatsvinden om de ter inzage liggende plankaarten met het maaibestek in te zien en dat is onacceptabel. Toch heb ik deze moeite genomen en ben vervolgens zeer goed en uitgebreid te woord gestaan. Ook kreeg ik het bij mij nog ontbrekende beleidsstuk **Concept Uitvoeringskader 'Naar een ecologisch maaibeheer'**

Na dit gesprek van gisteren en de hindernissen die hier benoemd werden, ben ik me de volgende zaken gaan afvragen:

- 1) Wat is voor Hengelo de doelstelling op gebied van Biodiversiteit, en wie of wat maakt dat meetbaar en inzichtelijk?
 - Antwoord: deze taak ligt bij de Provincie Overijssel en wordt via de Atlas van Overijssel inzichtelijk gemaakt. Daarbij valt op dat de **gevraagde ambitie van Hengelo** maar zéér beperkt is. Zie de onderstaande figuur.

- 2) Hoe kun je in Hengelo met de beperkte middelen het meest effectief inzetten voor een meetbare toename van biodiversiteit, en dat zonder dat de burger hier feitelijk en zichtbaar (over)last van heeft?
 - Antwoord: Door langs de oevers van de zeer talrijke Hengelose waterlopen te kijken naar mogelijkheden, want dat zijn de kraamkamers van de natuur. Maar omdat deze volledig onder beheer vallen van Waterschap Vechtstromen, heeft de gemeente hier geen rechtstreekse zeggenschap meer over. Het voordeel is dat inwoners minder zicht hebben op deze oevers, en veranderingen in het beheer daarvan dus niet gauw zullen afwijzen vanwege de rommelige aanblik, terwijl ongemaaide bermen dat wel als nadeel hebben.
- 3) Hoe kun je biodiversiteit koppelen aan waterbeheer en het houden van droge voeten?
 - Antwoord: Vasthouden van water is essentieel. Dus moeten de haarvaten van het waternetwerk niet dieper en breder, maar juist ondieper en vol met “weerstand” worden gezet, zodat er op de kritieke verzamelpunten minder druk op de riolen komt te staan. Een ruwe oever en veel begroeiing is dus behulpzaam, maar dat is niet hetgeen de Hengelose beken momenteel karakteriseert.
- 4) Waarom zijn er niet meer grasvelden op gemeentelijke gronden rondom het Weusthagpark en de Rientjesplassen op de Omvormingskaarten voor Sinusmaaibeheer gezet?

- Antwoord: Dat kon de ambtenaar mij niet vertellen.
- 5) Kan het Concept Uitvoeringskader 'Naar een ecologisch maaibeheer' voorzien worden van een second-opinion van de Vlinderstichting: <https://www.vlinderstichting.nl/kleurkeur/>.
- Antwoord: De gemeente heeft een beheerkaart aangevraagd bij de Vlinderstichting, dus een volgende stap kan zijn om dit keurmerk te behalen. Maar deze ambitie ontbreekt nog in het voorliggende conceptplan.

Wat laat de dagelijkse praktijk zien?

In de openbare groene ruimte zie ik twee partijen actief bezig, namelijk Gildebor en Waterschap Vechtstromen.

Gildebor

Om met Gildebor te beginnen: Daar waar ik soms zie dat er op onoverzichtelijke fietskruispunten groenstroken soms het vrije uitzicht belemmeren, zie ik juist kaalslag en monocultuur op plekken waar je juist de natuur rustig kunt laten woekeren. Als voorbeeld noem ik de taluds langs de A1 en de groenstroken langs invalswegen, busbanen en fietspaden. Zie de foto's aan het einde van dit document. Een ooit gestart experiment langs de Beneluxlaan (zie figuur 1 t/m 3) is inmiddels weer met de oude vertrouwde manier van maaien vakkundig om zeep geholpen.

Waterschap Vechtstromen

Dan is sinds een paar jaar Waterschap Vechtstromen enorm grootschalig bezig langs de oevers van de Hengelose beken en vijvers, met als gevolg dat ik de ijsvogel aan de over van het Waterpark Vossenbelt sinds 2 jaar niet meer gezien heb. Sinds die tijd rijdt het hieronder afgebeelde maaivoertuig met veel herrie en kabaal op een nietsontziende manier door de Parijsstraat om het riet en de opstanden langs de oevers te rooien. De monocultuur bomenrij staat daarbij zeer hinderlijk in de weg, maar dat mag de maaipret niet drukken en leidt niet tot een verfijnde maatwerk methode.

Ook afgelopen zomer is er door het Waterschap Vechtstromen met deze machine weer flink opruiming gehouden. Maar na mijn bezorgde telefoontje en contact met de uitvoerder zijn gelukkig meer zogenaamde "opstanden" (hout dat niet gepland staat) achtergebleven dan de uitvoerders gepland hadden om te verwijderen. Want juist vanaf dat soort dode of overhangende takken loert de ijsvogel op zijn prooi en vind hij ook de noodzakelijke beschutting voor een nest.

In de tussentijd is onze laatste buxus uit de voortuin verdwenen. Het laatst overgebleven en nog nét niet totaal vergiftigde mezenpaar heeft in de achtertuin de rupsvraatzucht nog binnen de perken kunnen houden. Nematoden zijn inmiddels alweer grootschalig verneveld, maar de rupsen kunnen ook gewoon over een strak gemaaide berm weer van boom-tot-boom marcheren, zoals het plaatje ook laat zien. Ook andere vlindersoorten moeten wijken voor deze exotische nemathoden.

Wat ik in de Hengelse beleidsdocumenten mis dat is de samenhang met het formele overheidsbeleid op gebied van **biodiversiteit** en daarmee een koppeling met de wet Natuurbescherming en de Nationale Omgevingsvisie (met 76x het woord **biodiversiteit**):

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/beleid-voor-natuur-en-biodiversiteit>

En omdat Hengelo het proces van de omgevingsvisie in vele kleine mootjes hakt, zal het ook lastig worden om het thema **biodiversiteit** hierin een goede uitgangspositie te verschaffen. Het “puur menselijk belang” van een schoon en geveegd straatje zal overbelicht uit dit proces naar voren komen.

Kortom: qua **biodiversiteit** valt er rondom mijn eigen woonwijk Slangenbeek en heel noordelijk groene deel Hengelo nog veel te verbeteren.

Tot slot het positieve nieuws: er is een toenemende “overlast” van insecten en ongedierte sinds de gemeente niet meer 2x per jaar het onkruid verdelgt met gif. Maar ... zoveel insecten en muizen als 40 jaar geleden ... toen een autorit in sommige jaargetijden steevast aanleiding vormde voor een poetsbeurt ... zo ver is het nog lang niet. Maar dit zal wél een onderdeel van de gemeentelijk communicatie moeten gaan worden met voorlichting over hoe je met diervriendelijke oplossingen je dan toch een leefbaar huisklimaat kunt krijgen.

Biodiverse groeten van,

Melis Jan Gilde.

Figuur 1. Beeld van november 2020.

Figuur 2. Detail uit figuur 1: verzamelde biomassa ligt wekenlang waardevolle broeikasgassen uit te stoten.

Figuur 3. Beeld van juni 2009: experiment met kruidrijke strook maar ook grote stukken monocultuur grasstroken en jonge eikenbomen waar 10 jaar later de eikenprocessierups vrolijk voort zou gaan marcheren.

Figuur 4. Monocultuur op het talud langs de A1 aan noordzijde gezien vanaf fietsbrug Broekmedenpad. Dit schijnt in beheer te zijn bij Rijkswaterstaat, dus waarom niet hiermee in gesprek om ook hier verbetering te krijgen?

Figuur 5. Talud langs de A1 aan de zuidzijde langs de Houtmaatweg: de watergang is niet gemaaid en de bermen wél.